

Sygn. akt: I Ns 86/15

POSTANOWIENIE

Dnia 22. 02. 2016 r.

Sąd Rejonowy w Bytowie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	sędzia Wiesław Sługiewicz
-----------------	---------------------------

Protokolant:	sekr. sądowy Natalia Stiene
--------------	-----------------------------

po rozpoznaniu na rozprawie

sprawy z wniosku (...) S.A. w G.

z udziałem L. M. (1)

o zasiedzenie służebności przesyłu

postanawia:

1. stwierdzić iż wnioskodawca (...) Spółka Akcyjna w G. nabył z dniem **17. 10. 2010 roku** w dobrej wierze przez zasiedzenie **służebność przesyłu** obciążającą nieruchomość gruntową, położoną w B., Gmina L., (stanowiącą działki ewidencyjne o numerach: 22, 74 oraz 14/1), dla której Sąd Rejonowy w Bytowie IV Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...) (zwaną dalej nieruchomością obciążoną), polegającą na prawie korzystania z nieruchomości obciążonej poprzez utrzymanie, konserwację, naprawę i eksploatację urządzeń kablowej linii elektroenergetycznej niskiego napięcia **0,4 kV** oraz wejście i wjazd na nieruchomość obciążoną, w każdej chwili w okresie trwania służebności, w celu wykonania niezbędnych robót związanych z utrzymaniem, konserwacją, naprawą i eksploatacją urządzeń kablowej linii elektroenergetycznej niskiego napięcia **0,4 kV** w szczególności wejścia i wjazdu na teren nieruchomości obciążonej sprzętem, w tym także ciężkim (takim jak (...) koparki) zgodnie z opinią biegłego sądowego J. L. (1):

- na działce (...) - **kontur** (oznaczenie konturu jak na załącznik graficzny 1 w skali 1:500 do opinii) – oznacza linia zamknięta oznaczona numerami punktów: 101,102,103,104; powierzchnia tego konturu 0, 0002 ha; w konturze tym znajduje się słup podwójny - końcowy linii elektroenergetycznej napowietrznej niskiego napięcia **0,4kV**, z którego bierze początek przyłącze kablowe ziemne, przebiega w ziemi na odcinku około 4 m i wychodzi do skrzynki tzw. ZK-1, która znajduje się na budynku mieszkalnym uczestnika postępowania; całkowita długość przyłącza kablowego w ziemi wynosi 4, 51 m; obszar nad przyłączem kablowym elektroenergetycznym jest terenem rolnym zabudowanym siedlisko rolnicze.

2. ustalić, iż wnioskodawca i uczestnik postępowania każdy we własnym zakresie ponoszą koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie.

Sygn. akt VI Ns 86/15

UZASADNIENIE

(...) S.A. **w G.** wniosła o stwierdzenie, że (...) Spółka Akcyjna w G. nabyła z dniem 16 10. 2010 roku przez zasiedzenie służebność przesyłu obciążającą nieruchomością gruntową położoną w B., Gmina L., stanowiącą działki ewidencyjne o numerach: 22, 74 oraz 14/1, dla której Sąd Rejonowy w Łęborku prowadzi księgę wieczystą nr (...) (zwanej dalej nieruchomością obciążoną), polegającą na prawie korzystania z nieruchomości obciążonej poprzez utrzymanie, konserwację, naprawę i eksploatację urządzeń kablowej linii elektroenergetycznej niskiego napięcia 0,4 kV oraz wejście i wjazd na nieruchomość obciążoną, w każdej chwili w okresie trwania służebności, w celu wykonania niezbędnych robót związanych z utrzymaniem, konserwacją, naprawą i eksploatacją urządzeń kablowej linii elektroenergetycznej niskiego napięcia 0,4 kV w szczególności wejścia i wjazdu na teren nieruchomości obciążonej sprzętem, w tym także ciężkim (takim jak samochody ciężarowe i koparki).

Pismem procesowym z dnia 28. 12. 2015 r. ostatecznie sformułował swe stanowisko [k - 176].

Uczestnik postępowania **L. M. (1)** w sprawie I Ns 86/15 nie zajął stanowiska w toku tego postępowania. Na ostatniej rozprawie złożył zeznania potwierdzające jego zeznania złożone w sprawie VI Ns 399/13.

Sprawa obecna I Ns 86/15 została wyłączona ze sprawy VI Ns 399/13, gdzie złożył zeznanie w charakterze strony. Tam L. M. przyznał, że sam wybudowała tę linię kablową niskiego napięcia, a następnie złożył wniosek o przejęcie jej na własność przez przedsiębiorstwo energetyczne, co nastąpiło i na dowód tego okazał własny wniosek z dnia 25. 05. 1990 r., co do którego przewodniczący zarządził skierowanie i dołączenie do akt sprawy VI Ns 399/13 [por. k – 226 – 227 akt sprawy VI Ns 399/13]. Dokument ten był bowiem zgodny z oryginałem. Na ostatniej rozprawie potwierdził ten wniosek i widniejące na nim adnotacje.

W ostatnim słowie wniosł o oddalenie wniosku powołując się na pisma procesowe złożone w dniu 11. 03. 2014 r. oraz w dniu 15. 10. 2013 r.

Sąd ustalił i zważył, co następuje.

Nieruchomość położona w B., Gmina L., stanowiącą działki ewidencyjne o numerach: 22, 74 oraz 14/1, dla której Sąd Rejonowy w Łęborku prowadzi księgę wieczystą nr (...) była własnością uczestnika postępowania w chwili zamknięcia rozprawy poprzedzającej wydanie uzasadnianego orzeczenia. Co najmniej od 04. 11. 1971 r. stanowiła własność osób fizycznych do momentu zamknięcia rozprawy w dniu 30. 09. 2014 r. poprzedzającej wydanie uzasadnianego orzeczenia – art. 13 § 2 k.p.c. w zw. z art. 316 § 1 k.p.c.

[dowody: dokumenty znajdujące się w aktach ksiąg wieczystych k.w. nr (...) oraz (...), k – 46 – 51, k – 169, k – 263 - 264 odpisy księgi wieczystej k.w. nr (...), k – 168 odpis księgi wieczystej k.w. nr (...), k – 227 – 228 akt sprawy VI Ns 399/13 protokół w tym zeznania uczestnika postępowania L. M., k – 257 akt sprawy VI Ns 399/13 protokół w tym zeznania świadka O. M.].

W okresie powojennym – co jest faktem powszechnie znanym – wprowadzono w Polsce ustrój polityczno-gospodarczy zwany ustrojem socjalistycznym, który funkcjonował do 1989 r., gdy rozpoczęły się reformy o charakterze rynkowym poczynając od zniesienia szeregu koncesji oraz od dnia 01. 02. 1989 r., od kiedy przedsiębiorstwa państwowe uzyskały zdolność nabywania mienia we własnym imieniu i na własną rzecz, o czym szerzej dalej. Ustrój ten cechowała przede wszystkim gospodarka oparta na dominującej własności Skarbu Państwa. W tym okresie status przedsiębiorstw uregulowany został w następujący sposób:

- w dniu 28. 10. 1950 r. wszedł w życie dekret z dnia 26 października 1950 r. o przedsiębiorstwach państwowych (Dz.U.1950.49.439 ze zm., tj. Dz. U. z 1960 r. Nr 18, poz. 111),
- z dniem 1 października 1981 r. weszła w życie ustawa z dnia z dnia 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych (Dz.U.1981.24.12 ze zm.).

Te akty prawne dotyczyły ogółu przedsiębiorstw państwowych tym energetycznych.

SN bardzo trafnie zauważył, iż trudno oczekiwać, aby w warunkach obowiązywania do 1989 r. na gruncie Konstytucji z 1952 r. oraz ówczesnego art. 128 k.c. zasady jedności własności państwowej, w ramach podmiotów tej własności musiały być, dla skuteczności wykonywania uprawnień wydawane decyzje administracyjne, upoważniające do korzystania przez państwowe podmioty z własności państwowej. Nie można zachowania ówczesnych organów administracji państwowej oceniać według dzisiejszych standardów demokratycznego państwa prawa i zasad Konstytucji III Rzeczypospolitej z 1997 r. [wyrok SN z dnia 14 listopada 2013 r., II CNP 15/2013, LexPolonica nr 8148920].

Z kolei na mocy dekretu z dnia 3 stycznia 1947 roku powołane zostało Ministerstwo Przemysłu i Handlu, które objęło swą działalnością 16 centralnych zarządów przemysłowych działających do końca 1946 roku na prawach departamentów branżowych, a od 1 stycznia 1947 roku przekształconych w przedsiębiorstwo państwowe. Bezpośrednie niższym szczeblem w tej hierarchii były Zjednoczenia. W energetyce Zjednoczenia były wielozakładowymi przedsiębiorstwami państwowymi, posiadającymi osobowość prawną. Zgodnie z ustawą z dnia 4 lipca 1947 roku, zjednoczeniom energetycznym podporządkowano wszystkie zakłady energetyczne położone na terenie danego okręgu energetycznego bez względu na to czyją były własnością, z wyjątkiem zakładów nie zbywających zawodowo energii elektrycznej i zakładów nie związanych z państwową lub okręgową siecią elektryczną. Rozporządzeniem Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 20 lipca 1948 roku, obszar państwa podzielony został na 14 okręgów energetycznych. Wydane w tym samym okresie, a mianowicie 5 czerwca 1948 roku rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu w sprawie uprawnień Zjednoczeń (...) oraz trybie i sposobie przejmowania przez te zjednoczenia zakładów, spowodowało przejście przez energetykę zawodową wszystkich zakładów energetycznych od organizacji samorządowych i spółdzielczych.

Na początku 1951 roku dokonano nowego podziału kraju na okręgi energetyczne. Zamiast istniejących dotychczas 14 Zjednoczeń (...) - utworzono 6 okręgów. Na początku 1953 roku uzyskały one osobowość prawną stając się przedsiębiorstwami państwowymi na pełnym rozrachunku gospodarczym. Ministerstwu (...) nadane zostały szerokie uprawnienia do nadzoru nad elektrowniami przemysłowymi w zakresie dysponowania mocą i produkcją.

Dnia 1 stycznia 1959 roku Zakłady (...) okręgów przekształcone zostały w wielozakładowe przedsiębiorstwa działające na zasadach pełnego rozrachunku gospodarczego. Elektrownie, zakłady energetyczne, zakłady remontowe energetyki i inne będące do tej pory przedsiębiorstwami państwowymi, weszły w skład powstających przedsiębiorstw wielozakładowych jako jednostki działające na zasadach pełnego wewnętrznego rozrachunku gospodarczego. Zmiany takie wprowadzało zarządzenie nr 230 Ministra Górnictwa i Energetyki z 25 listopada 1956 r.

Zarządzeniem nr 18 Naczelnego Dyrektora Zjednoczenia (...) z dnia 12 sierpnia 1975 roku w sprawie dostosowania terenowej organizacji energetyki do podziału administracyjnego kraju ustalono zakłady energetyczne działające na pełnym wewnętrznym rozrachunku gospodarczym wchodzące w skład poszczególnych okręgów - ustalono, że w skład Zakładów (...) wchodzi m.in. Zakład (...) z siedzibą w S., obejmujący obszar województwa (...). Zarządzenie to uchyliło § 1.2 pkt 8 zarządzenia nr 20 Naczelnego Dyrektora Zjednoczenia (...) z dnia 31 grudnia 1974 roku w sprawie zakładów wchodzących w skład przedsiębiorstwa państwowego Zakłady (...) w B..

Zarządzeniem nr 13 Naczelnego Dyrektora Zakładów (...) w B. z dnia 10 maja 1978 roku w sprawie działania Zakładu (...) ustalono, że w Zakładach (...) w B. działa wg zasad wewnętrznego pełnego rozrachunku gospodarczego zakład pod nazwą Zakład (...).

Zarządzeniem nr 57 Prezesa Rady Ministrów z dnia 30 grudnia 1989 roku w sprawie podziału niektórych przedsiębiorstw z grup we Wspólnocie (...) i (...) Brunatnego podziałowi uległ m.in. Północny O. Energetyczny w B., w wyniku którego powstały odrębne przedsiębiorstwa państwowe - m.in. Zakład (...) z siedzibą w S..

Aktualnie występujący w niniejszym postępowaniu wnioskodawca jest następcą prawnym przedsiębiorstwa państwowego Zakład (...). Zarządzeniem Ministra Przemysłu i Handlu nr 205/O./93 z dnia 9 lipca 1993 roku dokonano podziału przedsiębiorstwa państwowego pod nazwą Zakład (...) w S. wyszczególniając nowy podmiot

gospodarczy w wyniku przekształcenia w jednoosobową spółkę z udziałem Skarbu Państwa – Zakład (...) S.A. w S.. Postanowienie § 3 zarządzenia wraz z załącznikiem stanowiło dowód przekazania mienia między dwoma podmiotami:

- 3 (trzy) linie wysokiego napięcia
- Ż. 220/110 kV,
- linia 400 kV Ż. – D. oraz
- linia 220 kV – Ż.-G.

- jako mienie przekazane (...) S.A.,

- reszta mienia to mienie Zakładu (...) w S. i zostało przekazane na majątek Zakładu (...) S.A. w S..

Bowiem aktem notarialnym sporządzonym przez notariusza T. J. z dnia 12 lipca 1993 roku w W. przedsiębiorstwo państwowe zostało przekształcone w jednoosobową spółkę akcyjną Skarbu Państwa działającą pod firmą Zakład (...) Spółka Akcyjna. Spółka ta w 2004 roku uległa przekształceniu na spółkę akcyjną pod firmą (...) S.A. w wyniku połączenia spółek w trybie określonym w art. 492 § 1 k.s.h. W dalszej kolejności nastąpiła zmiana firmy tej spółki na (...) Spółka Akcyjna, a następnie (...) Spółka Akcyjna.

Została wydana decyzja Wojewody S. z dnia 22. 04. 1994 r. stwierdzająca, że Zakład (...) stał się z mocy prawa z dniem 5 grudnia 1990 roku użytkownikiem wieczystym gruntu położonego w obrębie S. - 12, działka nr (...), o powierzchni 20330 m², oraz że Zakład (...) stał się z mocy prawa z dniem 5 grudnia 1990 roku znajdujących się na wyżej wymienionym gruncie budynków i urządzeń odpłatnie – budynków przejętych od Skarbu Państwa, nieodpłatnie – budynków wybudowanych ze środków własnych – por. wpis w księdze wieczystej k.w. nr (...) (częścią wpisu jest podstawa wpisu – arg. z przepisów § 10 ust. 1 3 i 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 września 2001 r. w sprawie prowadzenia ksiąg wieczystych i zbiorów dokumentów (Dz.U.2001.102.1122 ze zm.) oraz § 61. 1 i 2, § 62 i in. rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 listopada 2013 r. w sprawie zakładania i prowadzenia ksiąg wieczystych w systemie informatycznym (Dz.U.2013.1411) w zw. z art. 2 ustawy z dnia 06. 07. 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (t.j. Dz.U.2013.707 ze zm.).

[dowody: k – 64 – 71 akt sprawy VI Ns 399/13 zarządzenie nr 18 Naczelnego Dyrektora Zjednoczenia (...) z dnia 12. 08. 1975 r. w sprawie dostosowania terenowej organizacji energetyki do podziału administracyjnego kraju, k – 75 – 82 akt sprawy VI Ns 399/13 zarządzenie nr 57 Prezesa Rady Ministrów z dnia 30 grudnia 1989 r., k – 72- 74 akt sprawy VI Ns 399/13 zarządzenie nr 13 Naczelnego Dyrektora Zjednoczenia (...) z dnia 10 maja 1978 r., k – 83 – 90 akt sprawy VI Ns 399/13 zarządzenie nr 205/O./93 Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 9 lipca 1993 roku wraz z załącznikiem wykazem (podział urządzeń energetycznych, które weszły do majątku poprzednika wnioskodawcy, a więc do wyłącznego posiadania) oraz wraz z protokołem przekazania z dnia 07. 07. 1993 r., k- 91 - 102 akt sprawy VI Ns 399/13 akt notarialny z dnia 12 lipca 1993 roku; k – 103 akt sprawy VI Ns 399/13 postanowienie sądu rejestrowego z dnia 13 września 1993 roku; k – 17 – 45 akt sprawy VI Ns 399/13 odpis zupełny z KRS przedsiębiorcy przesyłowego, k – 46 - 51 oraz k – 169, k – 263 - 264 akt sprawy VI Ns 399/13 odpisy księgi wieczystej k.w. nr (...) akt sprawy VI Ns 399/13, k- 33 mapa, k – 51 i k – 170 akt sprawy VI Ns 399/13 szkice z bazy wnioskodawcy, k – 186 – 202 akt sprawy VI Ns 399/13 pismo procesowe wnioskodawcy wraz z decyzją Wojewody S. z dnia 22. 04. 1994 r. w zw. z wpisem do działu II k.w. nr (...) – art. 2 ustawy z dnia 06. 07. 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece].

Służebność przesyłu została wprowadzona do polskiego prawa cywilnego z dniem 03. 08. 2013 r. w postaci uregulowań zawartych w art. 305¹ – 305⁴ k.c. ustawą z dnia 30. 05. 2008 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 116, poz. 731), W art. 305¹ - 305³ ustawodawca zawarł bazowe elementy konstrukcji służebności przesyłu. Z kolei przepisu art. 305⁴ k.c. wynika, iż do służebności przesyłu stosuje się odpowiednio przepisy o służebnościach gruntowych. W ten sposób ustawodawca posłużył się zabiegiem nakazującym stosowanie analogii legis w przypadku służebności przesyłu wskazując, że posiłkować się należy przepisami o służebnościach

gruntowych. Odpowiednie stosowanie – co jest ustalone w orzecznictwie i doktrynie prawa - polega na tym, iż kierując się naturą danego stosunku prawnego przepisy – do których się sięga – stosuje się albo wprost, albo w ogóle odmawia się ich stosowania, albo też stosuje się jedynie niektóre z nich. W ocenie Sądu Rejonowego przepis art. 292 k.c. podlega stosowaniu wprost. Nie narusza bowiem istoty konstrukcji prawnej służebności przesyłu – zawartej w ww. art. 305¹ – 305³ k.c. Stąd odpowiednio stosowany przepis art. 292 k.c. przewidywała, iż służebność przesyłu może być nabyta przez zasiedzenie tylko w wypadku, gdy polega na korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia. Przepisy o nabyciu własności nieruchomości przez zasiedzenie stosuje się odpowiednio, tj. art. 172 i nast. k.c.

Od dnia 01. 01. 1965 r., tj. od wejścia w życie przepis art. 172 k.c. przewidywał, iż

- § 1 Posiadacz nieruchomości nie będący jej właścicielem nabywa własność, jeżeli posiada nieruchomość nieprzerwanie od lat dziesięciu jako posiadacz samoistny, chyba że uzyskał posiadanie w złej wierze (zasiedzenie).
- § 2 Po upływie lat dwudziestu posiadacz nieruchomości nabywa jej własność, choćby uzyskał posiadanie w złej wierze.

Ta regulacja obowiązywała do dnia 30. 09. 1990 r. Od 01. 10. 1990 r. weszła w życie nowelizacja k.c., która przepisem art. 1 pkt 32 ustawy z dnia 28 lipca 1990 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny Dz. U. 90. 55. 321 ze zm.) nadała aktualne brzmienie art. 172 k.c.:

- § 1 Posiadacz nieruchomości nie będący jej właścicielem nabywa własność, jeżeli posiada nieruchomość nieprzerwanie od lat dwudziestu jako posiadacz samoistny, chyba że uzyskał posiadanie w złej wierze (zasiedzenie).
- § 2 Po upływie lat trzydziestu posiadacz nieruchomości nabywa jej własność, choćby uzyskał posiadanie w złej wierze.

Z kolei w art. 9 ustawy z dnia 28 lipca 1990 r. zawarty został przepis przejściowy mówiący, że do zasiedzenia, którego bieg rozpoczął się przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się od tej chwili przepisy niniejszej ustawy; dotyczy to w szczególności możliwości nabycia prawa przez zasiedzenie. Z tej regulacji wynika, iż:

- po pierwsze – art. 9 noweli automatycznie wydłużył terminy biegu zasiedzenia, jeżeli nie zakończyły biegu najpóźniej w dniu 30. 09. 1990 r.,
- po drugie - najpóźniej po upływie 30-tu lat posiadacz samoistny nabywa prawo własności nieruchomości,

Nie mniej jednak zawsze konieczne jest udowodnienie faktu posiadania służebności przesyłu, czy służebności gruntowej o treści służebności przesyłu.

Przegląd stanowisk przede wszystkim SN pozwala stwierdzić rysującą się wyraźnie linię orzeczniczej dotyczącej służebności przesyłu oraz służebności gruntowej o treści służebności przesyłu oraz wzajemnych relacji między nimi.

SN w uchwale z dnia 22. 05. 2013 r. wyraził istotny pogląd prawny:

1. przed wejściem w życie art. 305¹ – 305⁴ k.c. było dopuszczalne nabycie w drodze zasiedzenia na rzecz przedsiębiorcy służebności

odpowiadającej treści służebności przesyłu;

2. okres występowania na nieruchomości stanu faktycznego odpowiadającego treści służebności przesyłu przed wejściem w życie art. 305¹ – 305⁴ k.c. podlega doliczeniu do czasu posiadania wymaganego do zasiedzenia tej służebności [III CZP 18/13, Rzeczpospolita (...), Biuletyn SN 2013/5/5].

SN podjął kolejną uchwałę, w której stwierdził, iż spółka wodna, utworzona do wykonywania, utrzymywania oraz eksploatacji urządzeń służących do zapewnienia wody dla ludności (art. 164 ust. 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. - Prawo wodne, jedn. tekst: Dz. U. z 2012 r. Nr 28, poz. 145 ze zm.), mogła nabyć przed wejściem w życie art. 305¹ – 305⁴ k.c. w drodze zasiedzenia służebność gruntową odpowiadającą treścią służebności przesyłu [uchwała SN 27 czerwca 2013 r., III CZP 31/13, Gazeta Prawna (...), LEX 1324958].

Ta linia orzecznicza – jak się wydaje – zwycięża w SN. Sąd Rejonowy w obecnym składzie podziela te podejście jako oczywistą konsekwencję regulacji z art. 305⁴ k.p.c.

W doktrynie prawa podnoszono szereg koncepcji odnoszących się mienia ogólnonarodowego oraz relacji Skarb Państwa – przedsiębiorstwo państwowe. Mienie ogólnonarodowe należy niepodzielnie do państwa socjalistycznego (zasada jedności własności państwowej). W Polsce Ludowej omawiana zasada ukształtowała się jeszcze przed kodyfikacją prawa cywilnego.¹ Nie narusza tej zasady nadanie przedsiębiorstwom państwowym i wielu innym państwowym jednostkom organizacyjnym osobowości prawnej. Państwowe osoby prawne nie mają bowiem w stosunku do zarządzanych przez nie składników mienia ogólnonarodowego żadnych uprawnień, które by mogły być przeciwstawiane własności państwowej. Przedsiębiorstwa państwowe stanowią podstawową formę organizacyjną działalności państwa w dziedzinie produkcji socjalistycznej. Dzięki cywilistycznej kategorii prawnej staje się również możliwe urzeczywistnienie zasady, że odpowiedzialność przedsiębiorstw państwowych z tytułu zaciągniętych przez nie zobowiązań ogranicza się do przydzielonych im części mienia ogólnonarodowego oraz zasady, że przedsiębiorstwa państwowe nie ponoszą odpowiedzialności za zobowiązania skarbu państwa. Art. 12 Konstytucji zalicza przedsiębiorstwa państwowe do składników mienia ogólnonarodowego, a więc do przedmiotów szeroko pojętej socjalistycznej własności państwowej. Wynika stąd, że tzw. „majątek przedsiębiorstwa państwowego” jest przedmiotem szeroko pojętej własności państwowej. Stanowiąc, że art. 128 § 1 nie wprowadza więc żadnej innowacji, lecz realizuje w dziedzinie prawa cywilnego normę konstytucyjną. Sankcjonuje on stanowisko zajęte w tej materii przez orzecznictwo sądowe i arbitrażowe [J. W. (w): (...) prawa cywilnego. Prawo własności i inne prawa rzeczowe, J. I. redaktor tomu III, s. 63 - 72]

Zgodnie z art. 128 k.c. w pierwotnym brzmieniu, socjalistyczna własność ogólnonarodowa (państwowa) przysługiwała niepodzielnie Państwu (§ 1), a państwowe osoby prawne w granicach swej zdolności prawnej wykonywały w imieniu własnym względem zarządzanych przez nie części mienia ogólnonarodowego uprawnienia płynące z własności państwowej (§ 2). Wyrażona w tych przepisach zasada jednolitego funduszu własności państwowej była w piśmiennictwie różnie rozumiana. Zgodnie z pierwszym poglądem, państwowe osoby prawne nie miały żadnych własnych praw podmiotowych do zarządzanego przez nie mienia, które mogłyby zostać przeciwstawione własności państwowej, a ich osobowość prawna miała znaczenie wyłącznie prawnorganizacyjne, pozwalające nadać stosunkom między tymi jednostkami charakter stosunków cywilnoprawnych. Według drugiego poglądu, państwowe osoby prawne były właścicielami zarządzanych przez nie rzeczy w znaczeniu cywilistycznym, państwo pozostawało zaś właścicielem w sensie ekonomicznym oraz konstytucyjnym. Stosownie do trzeciego poglądu, kompromisowego, państwo było wprawdzie wyłącznym właścicielem zarówno w sensie ekonomicznym, jak i cywilistycznym, jednakże państwowym osobom prawnym przysługiwało względem wydzielonych im w akcie utworzenia lub nabytych w toku działalności części mienia ogólnonarodowego prawo podmiotowe inne niż prawo własności, zwykle charakteryzowane jako prawo bezwzględne, a niekiedy wprost jako prawo rzeczowe, które jednakże nie mogło być przeciwstawiane państwu.

Problematyka ta została bliżej przedstawiona w monograficznych opracowaniach. Na tym miejscu można więc ograniczyć się do stwierdzenia, iż poglądy o istnieniu swoistych praw podmiotowych państwowych osób prawnych względem zarządzanego przez nie mienia, nasuwają istotne zastrzeżenia². Wchodzą one w kolizję z zasadą jedności mienia państwowego, bądź też nie wykraczają poza sformułowanie art. 128 § 2 k.c. [J. W. (w): (...) prawa cywilnego. Prawo własności i inne prawa rzeczowe, J. I. redaktor tomu III, s. 72].

W uzasadnieniu wyroku z dnia 15 stycznia 2009 SN dokonał bardzo szczegółowej analizy wprawdzie dotyczącej art. 231 § 1 k.c., lecz wywody prawne odnoszące się do art. 128 k.c. były o charakterze na tyle ogólnym i wyczerpującym, iż – zdaniem Sądu Rejonowego - winny znaleźć zastosowanie w każdej innej sprawie dotyczącej tej problematyki prawnej. W orzecnictwie SN przyjmowano, że nieruchomości pozostające w zarządzie państwowych osób prawnych były własnością Państwa (uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 16 października 1961 r. 1 CO 20/61 OSN 1962/II poz. 41; wyrok z dnia 15 kwietnia 1966 r. I CR 80/66 OSNCP 1967/2 poz. 24; wyrok z dnia 8 maja 1979 r. I CR 137/79 LexPolonica nr 321591; uchwała z dnia 27 czerwca 1984 r. III CZP 28/84 OSNCP 1985/1 poz. 11; postanowienie z dnia 20 stycznia 1993 r. II CRN 146/92 LexPolonica nr 309163; uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 18 czerwca 1991 r. III CZP 38/91 OSNCP 1991/10-12, poz. 118; wyrok z dnia 17 września 1993 r. II CRN 76/93; postanowienie z dnia 12 grudnia 1996 r. I CKU 38/96 Prokuratura i Prawo - dodatek 1997/4 poz. 27; postanowienie z dnia 12 grudnia 1996 r. I CKU 39/96 Prokuratura i Prawo - dodatek 1997/5 poz. 30; postanowienie z dnia 4 października 2002 r. III CZP 62/2002 OSNC 2004/1 poz. 7). Pogląd ten znalazł ex post wiążące potwierdzenie w art. 2 ust. 1 zdanie 1 ustawy z dnia 29 września 1990 r. o zmianie ustawy o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości (Dz. U. 1990 r. Nr 79 poz. 464 ze zm.), zgodnie z którym grunty stanowiące własność Skarbu Państwa lub własność gminy (związku międzygminnego), z wyłączeniem gruntów Państwowego Funduszu Ziemi, będące w dniu wejścia ustawy w życie w zarządzie państwowych osób prawnych innych niż Skarb Państwa, stały się z tym dniem z mocy prawa przedmiotem użytkowania wieczystego.

Zasada jednolitego funduszu własności państwowej odnosiła się nie tylko do prawa własności rzeczy w sensie cywilistycznym, lecz do całości mienia ogólnonarodowego. Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały składu siedmiu sędziów z dnia 18 czerwca 1991 r. III CZP 38/91 (OSNCP 1991/10-12 poz. 118) podkreślił, że każdy składnik majątkowy przedsiębiorstwa państwowego - zarówno wydzielony mu przy utworzeniu, jak i nabyty w toku działalności przez to przedsiębiorstwo - stanowił mienie ogólnonarodowe, które pozostawało „w dyspozycji” tego przedsiębiorstwa. W uzasadnieniu wyroku z dnia 15 kwietnia 1966 r. I CR 80/66 (OSNCP 1967/2 poz. 24) SN wskazał, że zasada jednolitego funduszu własności państwowej odnosiła się nie tylko do własności, ale również do innych praw majątkowych, a ponadto także do posiadania. W stosunku do mienia pozostającego w zarządzie państwowych osób prawnych nie tylko właścicielem, ale także posiadaczem samoistnym, był zawsze Skarb Państwa.

Przedstawione rozumienie zasady jednolitego funduszu własności państwowej nie oznaczało jednak, że przedsiębiorstwo państwowe nie mogło wystąpić z roszczeniem na podstawie art. 231 § 1 k.c. w stosunku do nieruchomości znajdujących się w jego władztwie. W orzecnictwie SN przyjmowano zgodnie, że wprawdzie ze względu na tę zasadę państwowa osoba prawna nie mogła przeciwstawić Skarbowi Państwa jakichkolwiek własnych uprawnień, jednakże w stosunkach zewnętrznych z osobami trzecimi miała pozycję taką jak właściciel. W konsekwencji wszelkie roszczenia, jakie powstawały ze względu na składniki mienia państwowego pozostające w zarządzie państwowej osoby prawnej, realizowała w imieniu własnym ta osoba (uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 16 października 1961 r. 1 CO 20/61 OSN 1962/II poz. 41; postanowienie z dnia 14 czerwca 1963 r. I CR 336/63 OSNCP 1964/11 poz. 223; uchwała z dnia 27 czerwca 1984 r. III CZP 28/84 OSNCP 1985/1 poz. 11). O ile więc w relacjach wewnętrznych między Skarbem Państwa a państwową osobą prawną posiadaczem samoistnym nieruchomości państwowej było zawsze państwo, o tyle z punktu widzenia relacji zewnętrznych przedsiębiorstwo państwowe, które władało oddaną mu w zarząd nieruchomością, powinno być uznawane za posiadacza samoistnego nieruchomości niezależnie od tego, czy była to nieruchomość państwowa. E. verbis pogląd ten znalazł wyraz w uzasadnieniu wyroku z dnia 15 kwietnia 1966 r. I CR 80/66 (OSNCP 1967/2 poz. 24), w którym SN uznał, że chociaż posiadanie wykonywane przez jednostkę państwową stanowi - w myśl zasady wypowiedzianej w art. 128 § 1 k.c. - posiadanie państwowe, to jednak w wypadku, gdy jego przedmiot znajduje się w zarządzie państwowej osoby prawnej, na zewnątrz ta osoba prawna, a nie Skarb Państwa występuje - zgodnie z art. 128 § 2 k.c. - jako posiadacz. Przedsiębiorstwo państwowe mogło zatem występować z roszczeniem przewidzianym w art. 231 § 1 k.c., z tym, że, ze względu na zasadę jednolitego funduszu własności państwowej, nabywana nieruchomość stawała się własnością państwową.

Z chwilą spełnienia przesłanek określonych w art. 231 § 1 k.c., między właścicielem gruntu a posiadaczem dokonującym zabudowy powstaje stosunek prawny, z którego wynika roszczenie posiadacza samoistnego w dobrej wierze do właściciela gruntu o przeniesienie własności zabudowanej działki. Roszczenie to pozostawało niewątpliwie, jako prawo podmiotowe, w zarządzie przedsiębiorstwa państwowego. Mogło ono, zależnie od sposobu rozumienia tego zarządu, być ujmowane jako własne roszczenie przedsiębiorstwa albo - stosownie do stanowiska przyjmowanego w orzecznictwie Sądu Najwyższego - jako roszczenie przysługujące Skarbowi Państwa, które, zgodnie z art. 128 § 2 k.c. w pierwotnym brzmieniu, przedsiębiorstwo państwowe wykonywało w imieniu własnym. Akceptacja drugiego z tych wymaga rozważenia, jakie znaczenie dla bytu rozważanego roszczenia miało zniesienie zasady jednolitego funduszu własności państwowej. Z dniem 1 lutego 1989 r. weszła bowiem w życie ustawa z dnia 31 stycznia 1989 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny (Dz. U. 1989 r. Nr 3 poz. 11), m. in. nadająca art. 128 k.c. nowe brzmienie, zgodnie z którym własność ogólnonarodowa (państwowa) przysługiwała Skarbowi Państwa albo innym państwowym osobom prawnym. Wpływ zmiany przepisu na charakter władztwa wykonywanego przez państwowe osoby prawne został wyjaśniony w uchwale składu siedmiu sędziów (7) z dnia **18 czerwca 1991 r.** III CZP 38/91 (**OSNCP 1991/10-12 poz. 118**), w której Sąd Najwyższy rozstrzygnął, że zmiana art. 128 k.c. nie spowodowała przekształcenia przysługujących państwowym osobom prawnym - z mocy przepisów kodeksu cywilnego i ustaw szczególnych - uprawnień do części mienia ogólnonarodowego, pozostających w ich zarządzie w dniu wejścia w życie wymienionej ustawy. Także w odniesieniu do innych niż własność składników majątkowych Sąd Najwyższy uznał, że nowelizacja art. 128 k.c. nie spowodowała przekształcenia ex lege stosunków państwowych osób prawnych. Przekształcenie to nastąpiło z dniem 7 stycznia 1991 r. na podstawie art. 1 pkt 9 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o zmianie ustawy o przedsiębiorstwach państwowych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. 1991 r. Nr 2 poz. 6), w którym:

- **skreślono przepis**, iż przedsiębiorstwo państwowe wykonywało wszelkie uprawnienia w stosunku do mienia ogólnonarodowego będącego w jego dyspozycji, z wyjątkiem uprawnień wyłączonych przepisami ustawowymi, a jednocześnie
- **wprowadzono przepis**, że przedsiębiorstwo, gospodarując wydzielonym mu i nabytym mieniem, zapewniało jego ochronę; jeżeli zatem będące w zarządzie przedsiębiorstwa państwowego roszczenie o przeniesienie własności nieruchomości, powstałe na podstawie art. 231 § 1 k.c., nie było - ze względu na art. 128 k.c. - jego własnym roszczeniem, to stało się nim z dniem 7 stycznia 1991 r.

[uzasadnienie wyroku SN z dnia 15 stycznia 2009 r. I CSK 333/2007, LexPolonica nr 198587, Biuletyn SN 2009/4, Monitor Prawniczy 2010/10 str. 575, OSNC 2009/D poz. 97, R. (...) str. 175, R. (...) str. 146].

Z tych względów należało wprost uwypuklić, iż w ww. uchwale (7) sędziów z dnia 18 czerwca 1991 r., której nadano moc **zasady prawnej** – SN wywiódł doniosły pogląd prawy mówiący, że:

- z chwilą wejścia w życie ustawy z dnia 31 stycznia 1989 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 3, poz. 11) zniesiona została zasada, że jedynie Skarbowi Państwa może przysługiwać prawo własności mienia państwowego, w wyniku czego państwowe osoby prawne uzyskały zdolność prawną w zakresie nabywania składników majątkowych na własność,
- zmiana art. 128 k.c. dokonana tą ustawą nie spowodowała przekształcenia przysługujących państwowym osobom prawnym - z mocy przepisów kodeksu cywilnego i ustaw szczególnych - uprawnień do części mienia ogólnonarodowego, pozostających w ich zarządzie w dniu wejścia w życie wymienionej ustawy,
- przekształcenie zarządu, w odniesieniu do budynków, innych urządzeń i lokali znajdujących się na tych gruntach - w prawo własności, nastąpiło na podstawie ustawy z dnia 29. 09. 1990 r. o zmianie ustawy o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości (Dz. U. Nr 79, poz. 464), a co do innych składników majątkowych (w prawo własności) nastąpiło na podstawie ustaw określających ustrój majątkowy państwowych osób prawnych [OSNC 1991/10-12/118, LEX 3660].

Tym samym wynika z tego, że nawet gdyby nie nastąpiło wcześniej formalne przeniesienie posiadania, to z mocy przepisów art. 2 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29. 09. 1990 r. o zmianie ustawy o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości (Dz. U. Nr 79, poz. 464) ex lege ustawodawca przeniósł formalnie prawo własności urządzeń energetycznych na przedsiębiorstwa w tym także energetyczne, a przecież na danym terenie (gmina, rejon/powiat) dane przedsiębiorstwo energetyczne – bez względu na formę organizacyjną – było wyłącznym władającym urządzeniami energetycznymi (konsumpcja własności i posiadania prowadzącego do zasiedzenia). O wpływie na posiadanie dalej.

SN powyższy pogląd prawny odniósł od kwestii służebności. Stwierdził, że przepis art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1990 r. o zmianie ustawy o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości obejmuje także urządzenia służące do wykonywania służebności. Przepis ten określa wyraźnie przedmiotowy zakres uwłaszczenia m.in. państwowych osób prawnych. Uwłaszczenie przedsiębiorstwa państwowego nastąpiło zatem w dniu 5 grudnia 1990 r. (art. 13 ustawy) na podstawie przepisów wspomnianej ustawy [postanowienie SN z dnia 9 lutego 2012 r., III CZP 93/2011, LexPolonica nr 3040596, Biuletyn SN 2012/2, Biuletyn SN 2012/3].

Przed ustawowym uregulowaniem służebności przesyłu (art. 305¹-305⁴ k.c.) dopuszczalne było nabycie w drodze zasiedzenia służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu na rzecz przedsiębiorstwa [uchwała SN z dnia 7. 10. 2008 r., III CZP 89/08, LEX nr 458125, Biuletyn SN 2008/10/7].

Korzystanie przez przedsiębiorstwo państwowe z nieruchomości w sposób odpowiadający treści służebności gruntowej, prowadzące do zasiedzenia służebności gruntowej przed dniem 1 lutego 1989 r., stanowiło podstawę do nabycia tej służebności przez Skarb Państwa [uchwała SN z dnia 22 października 2009 r., III CZP 70/2009, LexPolonica nr 2089173, Biuletyn Sądu Najwyższego 2009/10, OSNC 2010/5 poz. 64, R. (...) str. 140].

Jeżeli posiadanie wykonywane było przez przedsiębiorstwo państwowe, to stanowiło wówczas składnik mienia państwowego a posiadaczem był Skarb Państwa, choć na zewnątrz jako posiadacz występowała zarządzająca mieniem państwowym osoba prawna. W konsekwencji upływu okresu zasiedzenia, własność lub inne prawo rzeczowe nabywał Skarb Państwa, a nie państwowa osoba prawna będąca zarządcą mienia państwowego. Korzystanie z nieruchomości oraz ze służebności gruntowych przez przedsiębiorstwo państwowe nastąpiło zatem na rzecz Skarbu Państwa [postanowienie SN z dnia 5 czerwca 2009 r., I CSK 495/2008, LexPolonica nr 2040633].

Uzupełniając powyższe SN w postanowieniu z dnia 03. 02. 2010 r. sformułował pogląd prawny mówiący, że zgodnie z art. 176 k.c. - zarówno stosowanym w związku z art. 172 k.c., jak i w związku z art. 292 k.c. - posiadacz na potrzeby zasiedzenia do czasu swego posiadania może doliczyć czas posiadania poprzednika tylko o tyle, o ile do przeniesienia posiadania lub dziedziczenia doszło podczas biegu zasiedzenia, co oczywiście wyklucza doliczenie przez obecnego posiadacza czasu posiadania poprzednika, który był posiadaczem uprawnionym [II CSK 465/09, LEX nr 738479, t. 2 i 3].

W postanowieniu SN z dnia 5 czerwca 2009 r. zawarte zostało stanowisko, iż

1. posiadania prowadzącego do nabycia służebności gruntowej przez zasiedzenie nie należy utożsamiać z posiadaniem prowadzącym do nabycia przez zasiedzenie własności nieruchomości; przy ocenie posiadania prowadzącego do zasiedzenia służebności gruntowej chodzi o faktyczne korzystanie z gruntu w takim zakresie i w taki sposób, w jaki czyniłaby to osoba, której przysługuje służebność, zaś władanie w zakresie służebności gruntowej kwalifikuje się, zgodnie z art. 336 k.c., jako posiadanie zależne;
2. w odniesieniu do służebności gruntowej przesyłu, wykładnia art. 285 § 2 k.c. musi uwzględniać charakter tej służebności i jej przeznaczenie społeczno - gospodarcze oraz społeczno-gospodarcze przeznaczenie nieruchomości wchodzącej w skład przedsiębiorstwa energetycznego, któremu służebność ta ma służyć; przesłanka art. 285 § 2 k.c.

może być spełniona także wówczas, gdy służebność przesyłu ułatwia funkcjonowanie przedsiębiorstwa przesyłowego, zwiększając jednocześnie użyteczność należącej do niego nieruchomości [I CSK 392/08, LEX nr 578032].

Z postanowienia SN z dnia 19. 12. 2012 r. wynika z kolei, iż:

1. o stanie posiadania prowadzącym do zasiedzenia służebności polegającej na korzystaniu z linii wysokiego napięcia decyduje przede wszystkim przebieg linii nad nieruchomością obciążoną, a nie umiejscowienie słupa podtrzymującego przewody,
2. przepisy ustawy z 1997 r. - Prawo energetyczne należy uwzględniać przy wyjaśnianiu pojęcia „korzystanie z widocznego i trwałego urządzenia”, użytego w art. 292 k.c.; istnieje związek techniczny i gospodarczy pomiędzy elementami sieci energetycznej, do których niewątpliwie należą linie energetyczne, utrzymujące je słupy, stacje transformatorowe i inne urządzenia; po wybudowaniu stanowią składnik przedsiębiorstwa włączony do sieci; jeżeli zatem przedsiębiorstwo energetyczne funkcjonuje i prowadzi działalność gospodarczą polegającą na przesyłaniu energii elektrycznej, to korzysta z urządzeń stanowiących sieć energetyczną, łącząc je z innymi elementami instalacji [II CSK 218/12, LEX nr 1288630].

Zważyć też należy na bardzo ważny pogląd prawny wyrażony przez SN, iż wystarczy, że przedsiębiorstwo przesyłowe udowodni istnienie sieci przesyłowej na działce, by mogło uzyskać zasiedzenie służebności III CZP 129/12, Rzeczpospolita z 12. 02. 2013 r., s. C3]. Ten pogląd prawny ułatwia przedsiębiorstwom przesyłowym ubieganie się o stwierdzenie nabycia służebności przesyłu przez zasiedzenie, a poprzednio służebności gruntowej o treści służebności przesyłu. Także w postanowieniu z dnia 06. 02. 2013 r. SN wyraził znamieny pogląd prawny stanowiący, że wykonywanie służebności odpowiadającej służebności przesyłu, służy zaspokajaniu zmiennych potrzeb gospodarczych, nieprzewidzianych w takiej skali w chwili uchwalania kodeksu cywilnego; z powyższych względów, przy odwołaniu do wykładni celowościowej art. 285 k.c. i art. 292 k.c. uznać należy, że wystarczające jest ogólne odwołanie do statusu przedsiębiorstwa przesyłowego, jako podmiotu praw rzeczowych oraz zbędne jest identyfikowanie oraz wprowadzanie do treści postanowienia zapisu dotyczącego nieruchomości władnącej, której jest właścicielem [V CSK 129/12, II CSK 218/12, LEX nr 1288630].

Sąd Rejonowy – orzekający w obecnym składzie – w pełni zaaprobował powyższe poglądy prawne. Nie ulegało więc wątpliwości, że istniała możliwość:

- po pierwsze - zasiedzenia służebności gruntowej o treści służebności przesyłu – art. 292 k.c., gdy bieg zasiedzenia został zakończony przed dniem 03. 08. 2008 r., tj. przed dniem wprowadzenia w życie instytucji prawnej służebności przesyłu,
- po drugie – zastosowania instytucji doliczania okresów zasiadywania przez poprzedników prawnych osoby ubiegającej się o zasiedzenie - art. 176 § 1 k.c.,
- po trzecie – w wypadku uwzględnienia wniosku o stwierdzenia nabycia służebności gruntowej o treści służebności przesyłu w okresach, gdy nie było jeszcze beneficjenta zasiedzenia służebności, lecz funkcjonowały innej formy organizacyjne – jego poprzedników prawnych, to stwierdzenie nabycia nastąpić musiało w dacie dziennej odpowiadającej następnemu dniu po zakończenia biegu zasiadywania – art. 111 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 112 zd. 1 k.c., ale należałoby stwierdzić zasiedzenie na rzecz aktualnego beneficjenta [tym wypadku (...) S.A. w G.] zgodnie z wymogami normy procesowej z art. 13 § 2 k.p.c. w zw. z art. 316 § 1 k.p.c. oraz ugruntowanym od lat poglądem prawnym SN, iż wykładnia prawa nie może prowadzić do wszczynania kolejnych, niepotrzebnych postępowań, skoro w ramach danego postępowania mogą być rozstrzygnięte kwestie jako przesłanki merytorycznego rozstrzygnięcia co do istoty sprawy w jednym postępowaniu, a stanowisko to Sąd Rejonowy w pełni podzielił,
- stosowanie prawa przez ewentualne stwierdzanie nabycia przez zasiedzenie służebności gruntowej o treści służebności przesyłu nie mogło stanowić naruszenia norm Konstytucji albowiem ta propozycja interpretacyjna

– pochodząca z SN - oparta została na wykładni przepisów o służebnościach gruntowych (w tym co do ich zasiadywania) obowiązujących tak długo jak obowiązywał k.c., tj. od 01. 01. 1965 r.

Zdaniem Sądu Rejonowego zauważyć należałoby – czego nie było dotąd widać w orzecznictwie SN tego, że zawsze po II wojnie światowej – bez względu na ustrój polityczno-gospodarczy – w ramach każdej gminy zawsze tylko jedna instytucja – bez względu na nazwę czy formę organizacyjną – zajmowała się budową, remontami i kontrolą urządzeń energetycznych, przesyłem energii elektrycznej. To oznaczało, że taka instytucja - czy jako zakład, czy przedsiębiorstwo państwowe, czy spółka energetyczna czy in. – była monopolistą na danym terenie i to wyłącznie władającym urządzeniami energetycznymi. Dotyczyło to więc także gminy P./Rejonu (...). Poczynając od 1989 r. przedsiębiorstwa państwowe – jak wyżej wskazano - były wyposażane w mienie Skarbu Państwa jako odrębne od Skarbu Państwa podmioty prawne nabywające prawa podmiotowe we własnym imieniu i na własny rachunek (stąd nie Skarb Państwa a przedsiębiorstwa państwowe były wpisywane do działów II ksiąg wieczystych). Te przemiany ekonomiczno-własnościowe charakteryzowały przemiany w latach 90-tych XX wieku, co jest bezsporne. Dlatego uwzględniając zmiany ustawowe w tym dokonane wskazanymi wyżej aktami prawnymi (regulacjami):

- ustawa z dnia 31 stycznia 1989 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 3, poz. 11) z dniem 05. 12. 1989 r. [por. ww. uchwała składu siedmiu sędziów (7) z dnia 18 czerwca 1991 r. III CZP 38/91 (OSNCP 1991/10-12 poz. 118)]
- art. 1 pkt 9 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o zmianie ustawy o przedsiębiorstwach państwowych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. 1991 r. Nr 2 poz. 6) z dniem 7 stycznia 1991 r.

Należało mieć na uwadze, iż unormowania te spowodowane były z jednej strony ogromną ilością przedsiębiorstw państwowych, a z drugiej strony nienadążaniem służb rządowych z formalnym przekazywaniem majątku poszczególnym przedsiębiorstwom państwowym (wyposażaniem mienie), czy tworzonym na ich bazie spółkom prawa handlowego. Stąd – zdaniem Sądu Rejonowego, orzekającym także wówczas w postępowaniach wieczystoksięgowych, gdzie te wszystkie przemiany własnościowe miały finał - ww. rozwiązania ustawowe o charakterze systemowym, powszechnym sprowadzające się do nabycia (także przekazanie posiadania – władanie już było faktem od dawna, a najpóźniej przeniesienie własności na przedsiębiorstwo przekształciło je w posiadanie – prowadzące do zasiedzenia - we własnym imieniu i na własną rzecz), urządzeń energetycznych opartych na prawie własności, czy użytkowaniu wieczystym nieruchomości (siedzib przedsiębiorstw) – arg. z art. 49 k.c. Gdy dane przedsiębiorstwo uzyskiwało tytuł własności do urządzeń energetycznych, to tym samym inaczej należało spojrzeć na fakt ich posiadania w rozumieniu art. 176 § 1 k.c. Skarb Państwa - tracąc własność - nie mógł być dalej posiadaczem urządzeń energetycznych od dnia 05. 12. 1989 r. albowiem:

- faktycznie nimi nigdy osobiście nawet wcześniej nie zarządzał, nie władał (kwestia konstrukcji tej osoby prawnej),
- nie mógł także uzyskać/sprawować posiadania, skoro właścicielem urządzeń energetycznych stało się przedsiębiorstwo energetyczne od lat wykorzystujące je do przesyłu energii elektrycznej, a więc fizycznie władające nimi.

Ten wniosek stał się logiczną konsekwencją przemian, o których mowa także w dokumentach znajdujących się w aktach sprawy.

Zdaniem Sądu Rejonowego najpóźniej z dniem 05. 12. 1989 r. przedsiębiorstwa energetyczne uzyskały nie tylko tytuł własności urządzeń energetycznych, lecz także posiadanie (samoistne – najdalej idące). Oczywiście mogły uzyskać je wcześniej od dnia 01. 02. 1989 r. i to należało ewentualnie dowiedzieć, gdyby nie weszła w życie ustawa z dnia 31 stycznia 1989 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 3, poz. 11) z dniem 05. 12. 1989 r. Do zasiedzenia służebności wystarczające było - jak wskazał SN – nawet **posiadanie zależne**.

Na nieruchomości uczestnika postępowania – objętej księgą wieczystą k.w. nr (...) - znajdowało się urządzenie energetyczne objęte wnioskiem:

- kablowa linia elektroenergetyczna niskiego napięcia **0,4 kV** – objęta propozycją jako służebność nr 2 w sprawę VI Ns 399/13, a obecnie jako służebność przesyłu.

Zarządzeniem z dnia 30. 09. 2014 r. sprawa w części dotyczącej pkt. 2) wniosku o zasiedzenie służebności przesyłu została wyodrębniona do osobnego rozpoznania [k – 270 i 272 akt sprawy VI Ns 399/13]. Obecna sprawa została więc poświęcona – zgodnie z wnioskiem wnioskodawcy wyłączonym do odrębnego rozpoznania – rozpoznaniu kwestii nabycia przez zasiedzenie służebności przesyłu kablowej linii elektroenergetycznej niskiego napięcia **0,4 kV**.

[dowody: k – 179v – 180 w sprawie VI Ns 399/13 zeznania świadka T. S., k – 226 wniosek L. M. o przekazanie na własność linii kablowej niskiego napięcia **0, 4 kV** przedsiębiorstwa przesyłowego z dnia 25. 05. 199 r., k – 227 w sprawie VI Ns 399/13 zeznania L. M., zeznania L. M. złożone na rozprawie w dniu 22. 02. 2016 r., k – 62 w sprawie VI Ns 399/13 karta ewidencji zmian obiektu, k – 63 w sprawie VI Ns 399/13 plan realizacyjny zagospodarowania działki ewidencyjnej nr (...) inwestora L. M. (1) z dnia 01. 06. 1990 r., k – 183-184 w sprawie VI Ns 399/13 protokół odbioru technicznego i przekazania do eksploatacji z dnia **15. 10. 1990 r.**, k – 182 protokół zdawczo-odbiorczy środka trwałego przekazania przez L. M. Zakładowi (...) w S. linii kablowej niskiego napięcia **0, 4 kV**, k – 42 - 55 opinia biegłego J. L., k – 68 – 173 – dokumenty ze sprawie 179-183 VI Ns 91/13, k – 179 – 183 odpisy ksiąg wieczystych].

Z ww. dokumentów wynika, iż przedmiotowej inwestycji dokonał sam uczestnik postępowania i przekazał ją na własność poprzednikowi prawnemu wnioskodawcy, który włączył tę linię kablową niskiego napięcia **0, 4 kV** w poczet mienia zakładowego z dnia 15. 10. 1990 r. Bieg terminu zasiedzenia – oczywiście dobrej wierze w tym przypadku (por. dodatkowo art. 7 k.c.) – rozpoczął się z dniem 16. 10. 1990 r. i zakończył wraz z upływem 20 lat, tj. z dniem 16. 10. 2010 r. Nabycie więc służebności przesyłu – jako części widocznego urządzenia, które kontynuowane było w postaci kabla podziemnego - nastąpiło więc **z dniem 17. 10. 2010 r.**, a więc bezpośrednio przez wnioskodawcę.

Mając na uwadze powyższe ustalenia i rozważania Sąd Rejonowy orzekł jak w postanowieniu:

- w pkt. 1) – na zas. (...) w zw. z art. 292 k.c. oraz art. 172 § 1 i 2 k.c.,

art. 175 k.c., a także art. 176 § 1 k.c., przy zastosowaniu art. 111 § 1 k.p.c. i art. 112 k.p.c. mając na uwadze, iż chodziło w sprawie o oczywiście widoczne i trwałe urządzenia,

- w pkt. 2) – na zas. art. 520 § 1 k.p.c.

1 W sposób bardzo jasny formułuje tę zasadę Sąd Najwyższy w motywach chwały składu 7 sędziów z (...). Zb. Orz. 1962, poz. 41.

2 Bardziej szczegółową krytykę tych poglądów zob. J. W., Pojęcie własności, s. 114–118.